

การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของบุคลากรภาคีเครือข่ายท่าตูม 3
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

The Participation in Educational Administration Performed by Personnel in
Thatoom Partnership Network 3 under the Surin Primary
Educational Service Area Office 2

คณาธิป อินทนิจ¹, จันทรรัตน์ ภคมาศ², สมหญิง จันทฤทธิ์³
Kanathip Intanit¹, Jantharat Pakamas², Somying Chuntaruthai³
Corresponding Author E-mail: kanathipintanid@gmail.com

Received: 2021-08-31; Revised: 2021-12-29; Accepted: 2021-12-29

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของบุคลากรภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สพป. สุรินทร์ เขต 2 และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของบุคลากรภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สพป. สุรินทร์ เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในกลุ่มภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สพป. สุรินทร์ เขต 2 จำนวน 225 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน จำนวน 142 คนและใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย วิธีดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) เก็บรวบรวมข้อมูล และ 4) การวิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของบุคลากรภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สพป. สุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดองค์กร ด้านการควบคุม ด้านการประสานงาน ด้านการวางแผน และด้านการบังคับบัญชา และ 2) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของบุคลากรภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สพป. สุรินทร์ เขต 2 ประกอบด้วย ควรมีการสำรวจความต้องการของประชาชนเรื่องข้อมูลไม่รู้หนังสือ ควรมีส่วนร่วมในการเป็นสถานศึกษาภาคีเครือข่ายโดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีความรับผิดชอบต่องานที่ผิดพลาด และควรมีส่วนร่วมในการรับทราบ และพิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานการนิเทศ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารการศึกษา, ภาคีเครือข่ายท่าตูม 3

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹ Student in Master of Education Degree, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

² Advisor, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

³ Advisor, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

Abstract

The objectives of this research were: 1) To examine the participation in educational administration performed by the personnel in Thatoom Partnership Network 3 under the Surin Primary Educational Service Area Office 2; and 2) To examine guidelines for developing the participation in educational administration performed by the personnel in Thatoom Partnership Network 3 under the Surin Primary Educational Service Area Office 2, it was a survey research. The population were administrators and teachers in the Thatoom Partnership Network 3 under the Surin Primary Educational Service Area Office 2, totaling 225 persons, by using Krejcie and Morgan's sample size determination table and simple random sampling, the researcher selected the sample, totaling 142 persons. The research procedure consisted of 4 stages which were: 1) Examining documents, concepts, theories and studies related; 2) Constructing research instrument; 3) Collecting data; and 4) Analyzing collected data. The instrument used for collecting the data was a 5-level scale questionnaire and open-ended questions. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean and Standard Deviation. The major research findings revealed that:

1) The participation in educational administration performed by the personnel in the Thatoom Partnership Network 3 under the Surin Primary Educational Service Area Office 2 was at high level in whole and in part. The mean scores listed in order from the highest to the lowest were organizational management, controlling, coordinating, planning and directing; and 2) The guidelines for developing the participation in educational administration performed by the personnel in Thatoom Partnership Network 3 under the Surin Primary Educational Service Area Office 2 included that a survey of people's demand for illiteracy information should be conducted; the participation in Partnership Network 3 by implementing the Basic Education Core Curriculum should be made, the school personnel should be aware of their mistakes in work performance and they should be kept informed and given an opportunity to approve school reports of supervision.

Keywords: Participation, Educational Administration, Thatoom Partnership Network 3

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญปัญหา และ วิกฤตทางด้านเศรษฐกิจ และ สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สืบเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งผลให้การบริหารการศึกษา และการจัดการศึกษาของไทย ประสบปัญหา 4 ด้าน คือ ประการแรก คุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาคือต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ ในประชาคมโลกทั้ง ๆ ที่ ประเทศไทยมีผลการลงทุนสูง แต่ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการต่ำ ประการที่สอง การจัดการศึกษาของไทยเป็นแบบศูนย์รวมอำนาจอยู่ที่ส่วนกลางแล้วแบ่งอำนาจลดหลั่นลงมาที่จังหวัด และอำเภอ ทำให้เกิดความล่าช้าในการอนุมัติ ขาดอิสระในการคิดและการตัดสินใจในระดับปฏิบัติ ประการที่สาม ขาดการพัฒนา นโยบายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ประการที่สี่ ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนที่จะเข้ามา มีบทบาทอย่างจริงจังในการบริหารการศึกษา เพราะขาดกลไกที่เหมาะสมที่จะให้ชุมชนและประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมวางแผน ร่วมทำ และร่วมติดตามประเมินผลในการจัดการศึกษาในท้องถิ่นของตน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 และ (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 ซึ่งบัญญัติไว้ใน มาตรา 8 ว่ายึดหลักการศึกษาลดชีวิตเพื่อปวงชน หลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และหลักการพัฒนาระบบการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง และในหมวดที่ 5 มาตรา 31 - 46 ได้บัญญัติให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นกลไกสำคัญของ การดำเนินงาน โดยกำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง โดยมุ่งหวังว่าจะสามารถแก้ปัญหา การบริหาร และการจัดการศึกษา ซึ่งมีปัญหาเรื่องการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง ปัญหาการขาดเอกภาพ ทั้งด้านนโยบาย และการบริหาร ปัญหาการขาดประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพการศึกษา ปัญหาการขาด การมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาการขาดการพัฒนา นโยบายอย่างต่อเนื่อง และปัญหาการขาด ความเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544) สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องทำหน้าที่บริหารจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนเป็นการศึกษาลดชีวิต สำหรับประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วม และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ในสาระสำคัญ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 และ (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษามาตรา 57 ยังได้กำหนดให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับ ทรัพยากรบุคคลในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่วนมาตรา 58 กำหนดให้มีการระดม ทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐ สถาบันทางสังคม และชุมชนมาใช้จัดการศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544) หลักการดังกล่าวตรงกับเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) กล่าวไว้ว่า “เป็นการศึกษาเพื่อคนไทยทุกคน (Education for All) และให้ทุกคน ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา (All for Education) อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก”

ส่วนในมาตรา 29 ได้ระบุไว้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารจัดการทางการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ และท้าทาย ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุปคือ การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยพร้อมไปกับความรู้อันเป็นสากลส่งเสริม ให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง และจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้สถานศึกษาจะต้องดำเนินการตามกรอบพระราชบัญญัติให้ เหมาะสมกับผู้เรียนสอดคล้องกับสภาพสังคมท้องถิ่น มีการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสู่แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น จาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติการศึกษา ดังกล่าว ทำให้มองเห็นว่าการศึกษาไม่สามารถแยกตัว เป็นอิสระออกจากองค์กรส่วนท้องถิ่น เพราะการศึกษาต้องนำเอาประเด็นสำคัญ ๆ ของท้องถิ่นนั้น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการเรียนรู้ และคุณลักษณะอีกประการหนึ่งของสถานศึกษาที่จะสนองเจตนารมณ์ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าต้องมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กรและบุคคลทั้ง ภาครัฐและเอกชน ถือเป็นแนวทางหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพและเสริมพลังให้สถานศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

หลักการและแนวทางกว้าง ๆ ในการบริหารจัดการเครือข่ายการเรียนรู้ตามกรอบแนวทาง การจัดการศึกษาของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังกล่าวมาแล้ว คือ เปิดโอกาสให้สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการทาง

การศึกษา พัฒนาหลักสูตร วิธีการเรียนรู้โดยผสมผสานความรู้ระหว่างแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับวิทยาการสมัยใหม่โดยต้องพยายามบริหารจัดการให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้บังเกิดผลมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การบริหารจัดการจัดการเครือข่ายการเรียนรู้ กับการทำงานเป็นทีม เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก แทบจะแยกกันไม่ออก เนื่องจากงานบางชนิดไม่สามารถทำได้สำเร็จได้เพียงคนเดียว หรือบุคคลกลุ่มเดียวได้ แต่ต้องอาศัยกำลังคน กำลังความรู้ความสามารถ มวลประสบการณ์จากหลายคน หลายฝ่าย บางครั้งต้องแก้ไขปัญหของหน่วยงานร่วมกัน เป็นการสร้างบรรยากาศการทำงานที่มีเอกภาพ อันส่งผลถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผู้บริหารและหน่วยงาน (สันติภาพ ไกรกิจราษฎร์, 2550)

การจัดการศึกษานอกจากจะจัดให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แล้วยังต้องคำนึงถึงมาตรฐานการศึกษาของชาติด้วย ซึ่งในมาตรฐานการศึกษาของชาติได้กล่าวถึงรายละเอียดของการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ไว้ในมาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ การสร้างวิถีแห่งการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็งว่า “การเรียนรู้ ความรู้ นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาสู่สังคมแห่งความรู้ การส่งเสริมและสร้างกลไกเพื่อให้คนไทยทุกคนมีโอกาสและทางเลือกที่จะเข้าถึงปัจจัยและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยการได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมจะนำมาสู่การพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนไทยในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2548)

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดเรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ซึ่งเป็นกระบวนการที่คนใหม่ของการออกแบบองค์การ และเป็นรูปแบบการบริหารที่นำไปสู่ความสำเร็จขององค์การได้ทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นองค์การภาครัฐ ภาคเอกชน ต่างสามารถนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับระบบการบริหารรูปแบบอื่น ๆ (วีรจักษ์ ฆาชะศิริรานนท์, 2545) และเกิดขึ้นภายใต้แนวคิดที่เชื่อว่า การทำงานในโลกยุคใหม่เต็มไปด้วยการเรียนรู้มากขึ้น องค์การใดที่สามารถเรียนรู้ได้เร็ว ก็จะเป็นองค์การที่ได้เปรียบต่อการพัฒนาในสภาพที่มีการแข่งขัน และนำไปสู่ความยั่งยืนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นการเรียนรู้ทั้งระดับปัจเจกบุคคลกลุ่มบุคคล และระดับองค์การ ในการที่จะเรียนรู้ร่วมกันทั้งองค์การ (Senge, 1990) ซึ่งตรงกับเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นการพัฒนาสถานศึกษาไปเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างคุณภาพและการแข่งขันได้ในสังคมเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันสูง สำหรับสถานศึกษานั้น Hoy และ Miskel (2001; อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, และอัญชลี สารรัตน์, 2545) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาเป็นองค์การให้บริการที่ผูกพันกับเรื่องการสอนและการเรียนรู้เป็นหลัก และเป้าหมายสุดท้าย (Ultimate Goal) ของสถานศึกษาก็คือ การเรียนรู้ของผู้เรียน (Student Learning)

แม้แนวคิดด้านการบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้จะได้รับความสนใจมาก แต่เมื่อนำแนวคิดดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติกลับพบว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีลักษณะเป็นการรับเอามา (Adopt) แล้วดัดแปลง (Adapt) เพื่อการใช้เป็นจุดสำคัญที่เรียกว่าเป็นการเรียนรู้เพื่อการดัดแปลง (Adaptive Learning) แล้วหยุดเพียงแค่นั้น ยังมีใช้ความพยายามที่จะฟันฝ่า ไปให้ถึงจุดที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ขึ้นมาได้ โรงเรียนจึงจำเป็นต้องหันมาสนใจที่จะเรียนรู้องค์การของตน (วิโรจน์ สารรัตน์, และอัญชลี สารรัตน์, 2545) ด้วยเหตุนี้ โรงเรียนจึงเป็นองค์การทางการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ให้เป็นรูปธรรม

“สถานศึกษากำหนดทิศทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยมีการวางแผนพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียนทางด้านการใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และจัดหาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่ผู้เรียนสนใจมาจัดทำในรูปสื่อสิ่งพิมพ์ประเภท CAI จัดหาวิทยากรในท้องถิ่นที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นมาส่งเสริมการเรียนการสอนและส่งเสริมในด้านการมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามโครงการคนดีใฝ่สมณและการมีมารยาทในสังคม รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดมากขึ้น มีทักษะในการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาระดมการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น ในการจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในด้านคอมพิวเตอร์ที่เอื้อประโยชน์ ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป ” (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษา, 2550)

ด้านผู้เรียนและครูผู้สอน คณะผู้ประเมินให้ข้อเสนอแนะไว้ สรุปได้ว่า ผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาควรได้รับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่หลากหลาย ผู้เรียนระดับประถมศึกษา ควรได้รับการส่งเสริมในด้านการฝึกทักษะกระบวนการคิด กระบวนการทำงานเป็นทีมเพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้

เรียนรู้แบบโครงการเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้รู้จักวางแผนการทำงาน ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ และนำเสนอผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนครูผู้สอนควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลายมาบูรณาการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนให้มากขึ้นทั้งในระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา

จากที่ได้กล่าวมาผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารการศึกษาของเครือข่ายท่าตูม 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 จังหวัดสุรินทร์ โดยมีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สอดคล้องกับความต้องการและความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ให้บริการทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research - PAR) ดังเช่น อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2548) ให้คำจำกัดความไว้ว่า เป็นการวิจัยที่จัดอยู่ในลักษณะของสิ่งที่จะศึกษา วิธีการศึกษาหรืองานวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยนำจะมีที่มาจากกรวิจัย 2 ลักษณะ คือ การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับชุมชนในลักษณะให้ชุมชนมีส่วนร่วม (Participatory and Community-based Research) กับงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

อุทัย ดุลยเกษม (2545) ให้คำจำกัดความ PAR คือ กระบวนการแสวงหาคำตอบอย่างเป็นระบบต่อคำถามที่ตั้งขึ้น โดยวิธีการปฏิบัติตามที่นักวิจัยเลือกใช้แบบมีส่วนร่วม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (PAR) จึงหมายถึง กระบวนการแสวงหาคำตอบอย่างเป็นระบบต่อคำถามที่ตั้งขึ้น โดยวิธีการปฏิบัติที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วม

เจลิยา บุรีภักดี, และคณะ (2545) หารายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้

ลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะ 3 ประการ คือ

1. เป็นการค้นคว้าวิจัย เพื่อให้ได้คำตอบที่จำเป็น เช่น ข้อมูล ความจริง ปัญหาเชิงพัฒนาที่จะต้องแก้ไข สมมติฐานสำหรับการทดสอบต่อไป แผนงานดำเนินงานสำหรับการพัฒนาหรือแก้ปัญหาและการติดตามประเมินผลการพัฒนาแก้ไข ปัญหา

2. เป็นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนท้องถิ่น ผู้ซึ่งเป็นทั้งผู้ร่วมดำเนินการวิจัยและผู้ได้รับผลลัพธ์ของการวิจัย

3. เป็นการปฏิบัติการในการดำเนินชีวิตจริง มิใช่เป็นการจำลองจากชีวิตจริงมา เพื่อการวิจัย อย่างที่มักกระทำกันในห้องทดลองของการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ ผู้เข้ามีส่วนร่วมในการวิจัยจะต้องเอาการดำเนินชีวิตที่ตนกระทำอยู่เป็นปกติธรรมดาเป็น “เดิมพัน” และจะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมครั้งนี้

รูปแบบของการมีส่วนร่วม PAR อาจมีรูปแบบของการมีส่วนร่วม แบบหนึ่งแบบใด คือ

1. มีนักวิจัยจากภายนอกเป็นนักวิจัยหลัก ในระยะแรก ๆ หรือวงรอบแรก ๆ ของกระบวนการ PAR โดยมีประชาชนในท้องถิ่นเข้ามาเป็นนักวิจัยร่วม จนกระทั่งถึงระยะหนึ่งหรือวงรอบหลัง ๆ จึงค่อยถ่ายโอนความรับผิดชอบของบทบาทผู้นำของนักวิจัยหลักจากภายนอกไปยังสมาชิกในชุมชนเอง โดยอาจจะมึนักวิจัยหลักหรืออาจไม่มีก็ได้

2. ไม่มีนักวิจัยหลักจากภายนอก แต่อาจมีผู้ให้คำปรึกษาจากภายนอกคนเดียวหรือเป็นคณะผู้ให้คำปรึกษาก็ได้ และมีสมาชิกผู้ร่วมวิจัยจากในชุมชนท้องถิ่นนั้นเองจัดรูปองค์กรคณะผู้วิจัยขึ้นเองตามที่เหมาะสมกับลักษณะปัญหาเชิงพัฒนาที่ต้องการจะแก้ไขของชุมชนท้องถิ่น

3. รูปแบบอื่น ๆ ที่ดัดแปลงหรือประยุกต์ไปจากรูปแบบทั้งสองที่กล่าวแล้วข้างต้น เช่น ไม่เรียกว่านักวิจัยหลักจากภายนอกและไม่เรียกว่าผู้ให้คำปรึกษาแต่อาจเรียกว่า ผู้อำนวยกระบวนการ เป็นต้น

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2545) อธิบายว่า การบริหารการศึกษาเป็นกิจกรรมประเภทหนึ่ง หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลาย ๆ คน ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาให้เด็ก เยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน ให้มีความสามารถ ทักษะ ทักษะ ค่านิยมหรือคุณธรรม ให้เป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

การบริหาร (Administration) คือ การร่วมมือกันทำงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปโดยที่ต้องอาศัยความสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบตามกระบวนการบริหาร (Process of administrative) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2550) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่าเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ และให้เป็นสมาชิกที่ดี มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

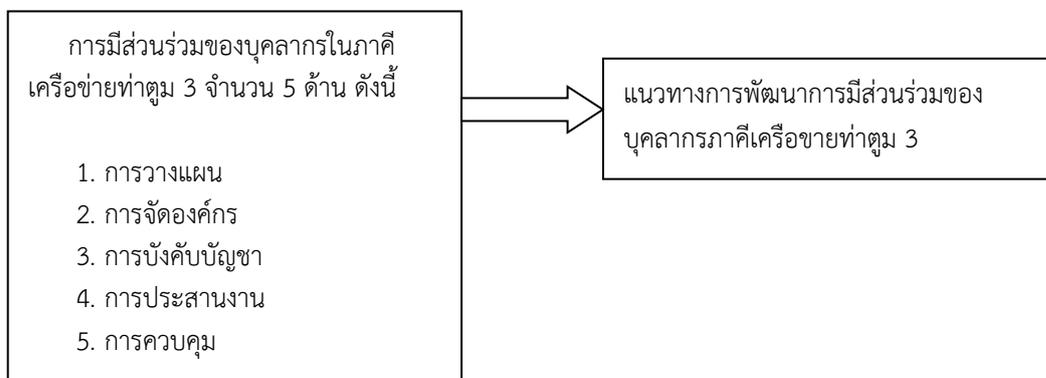
มุกดา อนุภานนท์ (2555) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการบริหารงานในสถานศึกษา ซึ่งดำเนินงานโดยกลุ่มบุคคลต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม เพื่อพัฒนาให้สมาชิกมีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

สมยงค์ แก้วสุพรรณ (2552) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมเพื่อให้มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดด้วยสติปัญญา ทักษะ จิตใจ สังคม มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นคนดีและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต รวมทั้งเป็นความพยายามที่จะดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาในด้านโรงเรียน หลักสูตร ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนคำว่า “การบริหารการศึกษา” หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2542)

การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ การบริหารเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดการระเบียบอย่างเป็นระบบ คือมีหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่พึ่งเชื่อถือได้ อันเกิดจากการค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการบริหาร โดยลักษณะนี้ การบริหารจึงเป็นศาสตร์ (Science) เป็นศาสตร์สังคม ซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์แต่ถ้าพิจารณาการบริหารในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคน ที่จะ ทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นการประยุกต์เอาความรู้ หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม การบริหารก็จะมีลักษณะเป็นศิลป์ (Arts)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในกลุ่มภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 225 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในกลุ่มภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ของประชากร ซึ่งได้จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ เครจซี, และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 142 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (check list) เกี่ยวกับสภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 6 ข้อ
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 48 ข้อ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของโรงเรียนภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 ในการพัฒนาการบริหารศึกษาซึ่งมี 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผน จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านจัดองค์กร จำนวน 8 ข้อ
3. ด้านการบังคับบัญชา จำนวน 12 ข้อ
4. ด้านการประสานงาน จำนวน 11 ข้อ
5. ด้านการควบคุม จำนวน 7 ข้อ

ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์วัดระดับการมีส่วนร่วมของโรงเรียนภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 ในการพัฒนาการบริหารศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมมาก
- ระดับ 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยมีวิธีดำเนินการตามลำดับ ขั้นตอนดังต่อไปนี้
 - 2.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทาง ในการกำหนดรูปแบบการสร้างเครื่องมือ
 - 2.2 สร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยโดยยึดวัตถุประสงค์หลัก
 - 2.3 นำเครื่องมือไปหาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย
 - 2.3.1 ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
 - 2.3.2 ดร.เพ็ชรพร ขวัญใจ นักวิชาการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
 - 2.3.3 นายรุ่งราวี จำปาทอง ผู้อำนวยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิเศษ โรงเรียนสุรินทร์พิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา
 - 2.4 นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไข ความเหมาะสมของภาษา และความชัดเจนของข้อความและนำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการใช้แบบสอบถามซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 เพื่อให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จาก ผู้อำนวยการโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 ถึงบุคลากรภาคีเครือข่ายเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูในกลุ่มภาคีเครือข่ายของโรงเรียน จำนวน 142 ชุด โดยกำหนดเวลาใน

การตอบแบบสอบถาม และกลับคืนให้ผู้วิจัย ภายใน 7 - 15 วัน โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาให้ และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ผู้วิจัยดำเนินการจัดประชุมสนทนากลุ่มและสรุปการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 และวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับตอบคืนจากบุคลากรของโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 มาตรวจสอบความถูกต้อง และมีความสมบูรณ์ในการตอบ

2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูลลงรหัส และทำการวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจง ความถี่ (frequency) และ หาค่าร้อยละ (percentage) โดยจำแนกตามเพศอายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ

4. วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 วิเคราะห์ข้อมูลระดับปฏิบัติ โดยนำมาหาค่าเฉลี่ย (mean หรือ \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation หรือ S.D.) จำแนกเป็นรายชื่อ รายด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมของโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 ในการบริหารการศึกษา อยู่ใน ระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมของโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 ในการบริหารการศึกษา อยู่ใน ระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมของโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 ในการบริหารการศึกษาอยู่ใน ระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมของโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 ในการบริหารการศึกษา อยู่ใน ระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมของโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 ในการบริหารการศึกษา อยู่ใน ระดับน้อยที่สุด

5. วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 จากการสนทนากลุ่มโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุรินทร์เขต 2 โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการวางแผน	4.29	0.29	มาก
2. ด้านการจัดองค์กร	4.40	0.27	มาก
3. ด้านการบังคับบัญชา	4.20	0.27	มาก
4. ด้านการประสานงาน	4.32	0.26	มาก
5. ด้านการควบคุม	4.43	0.29	มาก
รวม	4.33	0.28	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการควบคุม ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา คือ ด้านการจัดองค์กร ($\bar{X} = 4.40$) ด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 4.32$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.29$) และด้านการบังคับบัญชา ($\bar{X} = 4.20$)

2. ผลการวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารการศึกษาของเครือข่ายท่าตูม 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 จังหวัดสุรินทร์ โดยการวิเคราะห์จำนวน ร้อยละและ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ดังตารางที่ 2 - 6

ตารางที่ 2 แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ด้านการวางแผน

การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายด้านการวางแผน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มีการสำรวจความต้องการของประชาชนในเรื่องข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือ	57	40.14
2. มีการวิเคราะห์ปัญหาทางการศึกษาของประชาชน	35	24.65
3. มีการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา	22	15.49
4. มีการจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของประชาชนในชุมชน	28	19.72
รวม	142	100

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ด้านการวางแผน เรียงตามลำดับร้อยละ 3 ลำดับ คือ เรื่องมีการสำรวจความต้องการของประชาชนในเรื่องข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือ คิดเป็นร้อยละ 40.14 รองลงมาคือ เรื่องมีการวิเคราะห์ปัญหาทางการศึกษาของประชาชน คิดเป็นร้อยละ 24.65 และเรื่องมีการจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของประชาชนในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 19.72 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีร้อยลำน้อยที่สุด คือ เรื่องการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.49

ตารางที่ 3 แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ด้านการจัดองค์กร

การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายด้านจัดองค์กร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่ายให้ประชาชนทราบ	33	23.24
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชนจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร เป็นต้น	29	20.42
3. มีการการบริหารบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	23	16.20
4. มีส่วนร่วมในการเป็นสถานศึกษาภาคีเครือข่ายโดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	39	27.46
5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เช่น ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับบุคคล	18	12.68
รวม	142	100

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ด้านการจัดองค์กร เรียงตามลำดับร้อยละ 3 ลำดับ คือ เรื่องมี

ส่วนร่วมในการเป็นสถานศึกษาภาคีเครือข่ายโดยใช้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 27.46 รองลงมาคือ เรื่องมีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่ายให้ประชาชนทราบ คิดเป็นร้อยละ 23.24 และเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชนจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 20.42 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีร้อยละน้อยที่สุด คือ เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เช่น ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับบุคคล คิดเป็นร้อยละ 12.68

ตารางที่ 4 แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ด้านการบังคับบัญชา

การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายด้านการบังคับบัญชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มีการบริหารงานโดยวางแผนงานเครือข่ายท่าตูม 3 ล่วงหน้า	33	23.24
2. มีความกล้าแสดงออก มีการตัดสินใจที่เด็ดขาด	29	20.42
3. มีความรับผิดชอบต่องานที่ผิดพลาด	38	26.76
4. มีการกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้นในการทำงาน	27	19.02
5. มีความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน	15	10.56
รวม	142	100

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษสุรินทร์เขต 2 ด้านการบังคับบัญชา เรียงตามลำดับร้อยละ 3 ลำดับ คือ เรื่องมีความรับผิดชอบต่องานที่ผิดพลาด คิดเป็นร้อยละ 26.76 รองลงมาคือ เรื่องมีการบริหารงานโดยวางแผนงานเครือข่ายท่าตูม 3 ล่วงหน้า คิดเป็นร้อยละ 23.24 และเรื่องมีความกล้าแสดงออก มีการตัดสินใจที่เด็ดขาด คิดเป็นร้อยละ 20.42 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีร้อยละน้อยที่สุด คือ เรื่องมีความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 12.68

ตารางที่ 5 แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ด้านการประสานงาน

การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายด้านการประสานงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ช่วยเหลือประสานงานระหว่างหน่วยงานกับชุมชน	35	24.65
2. ติดต่อขอความช่วยเหลือด้านงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ๆ	22	15.49
3. ประสานการทำงานกับผู้นำชุมชน	42	29.58
4. สนับสนุนกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างครูเครือข่ายท่าตูม 3 กับชุมชนพื้นที่	43	30.28
รวม	142	100

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษสุรินทร์เขต 2 ด้านการประสานงาน เรียงตามลำดับร้อยละ 3 ลำดับ คือ เรื่องมีสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือ ระหว่างครูเครือข่ายท่าตูม 3 กับชุมชนพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 30.28 รองลงมาคือ เรื่องมีประสานการทำงานกับผู้นำชุมชน คิดเป็นร้อยละ 29.58 และเรื่องช่วยเหลือประสานงานระหว่างหน่วยงานกับ ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 24.65 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีร้อยละน้อยที่สุด คือ เรื่องการติดต่อขอความช่วยเหลือด้านงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 15.49

ตารางที่ 6 แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ด้านการควบคุม

การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายด้านการควบคุม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มีการวางแผนการนิเทศติดตามและประเมินผล	31	21.83
2. มีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานการนิเทศติดตามและประเมินผล	40	28.17
3. มีส่วนร่วมในการรับทราบและพิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานการนิเทศติดตาม	43	30.28
4. มีส่วนร่วมในการนำผลการนิเทศติดตามและประเมินไปใช้เป็นแนวทางในการบริหาร การดำเนินงานด้านต่าง ๆ	28	19.72
รวม	142	100

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ด้านการควบคุม เรียงตามลำดับร้อยละ 3 ลำดับ คือ เรื่องมีส่วนร่วมในการรับทราบและพิจารณาให้ความเห็นชอบ รายงานการนิเทศติดตาม คิดเป็นร้อยละ 30.28 รองลงมาคือ เรื่องมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานการนิเทศติดตามและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 28.17 และเรื่องมีการวางแผนการนิเทศติดตาม และประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 21.83 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีร้อยละน้อยที่สุดคือ เรื่องการมีส่วนร่วมในการนำผลการนิเทศติดตามและประเมินไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารการดำเนินงานด้านต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 19.72

3. การสรุปการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2

ผลการสนทนากลุ่มการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารการศึกษาของเครือข่ายท่าตูม 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 จังหวัดสุรินทร์ ดังนี้

3.1 ด้านการวางแผน

3.1.1 ควรมีการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการด้านการศึกษาของประชาชนและ กำหนดประเด็นสำคัญของการบริหารการศึกษา

3.1.2 ควรมีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานจัดการศึกษา

3.1.3 ควรมีการทำแผนบริหารการศึกษาของเครือข่ายท่าตูม 3

3.1.4 ควรมีการทำแผนปฏิบัติการประจำปีของเครือข่ายท่าตูม 3 ร่วมกับชุมชน

3.2 ด้านการจัดองค์กร

3.2.1 ควรมีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ข้อมูลข่าวสาร เช่น ประชาสัมพันธ์การรับสมัครนักเรียน

3.2.2 ครูควรมีการประสานงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ประสานความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษากับบุคคลหน่วยงานในชุมชนในการจัดหาสถานที่เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน ชุมชนจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร

3.2.3 ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น ร่วมเป็น พิธีกร วิทยากร กรรมการตัดสิน กรรมการดำเนินงานต่าง ๆ เป็นต้น

3.2.4 ควรมีส่วนร่วมในการเป็นสถานศึกษาภาคีเครือข่ายโดยใช้หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานกำหนด เช่น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตร

3.2.5 ควรมีการบริหารบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้และการบริหารหลักสูตร

3.3 การบังคับบัญชา

3.3.1 ควรมีวิสัยทัศน์ที่ดีและกว้างไกลเกี่ยวกับงานเครือข่ายท่าตูม 3 และงานอื่น ๆ

- 3.3.2 ควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานล่วงหน้า โดยมีการวางแผน
- 3.3.3 ผู้มีอำนาจควรมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานที่ผิดพลาดของผู้ใต้บังคับบัญชา
- 3.3.4 ควรมีการพูดที่กระตุ้นให้สมาชิกเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน
- 3.3.5 ควรมีการใช้มติเสียงส่วนมากในการบริหารงานของเครือข่ายท่าตูม 3
- 3.3.6 ควรมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรมและจริยธรรม
- 3.4 การประสานงาน
 - 3.4.1 ควรมีประสานงานภายในเครือข่ายท่าตูม 3 กับการจัดการเรียนในชุมชน
 - 3.4.2 ควรมีประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับงานของเครือข่ายท่าตูม 3
 - 3.4.3 ควรมีประสานงานการประชุมกับผู้นำชุมชน
 - 3.4.4 ควรมีให้คำปรึกษาเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน
 - 3.4.5 ควรมีการสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างครูเครือข่ายท่าตูม 3 กับชุมชนพื้นที่
 - 3.4.6 ควรมีให้คำปรึกษาเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน
- 3.5 การควบคุม
 - 3.5.1 ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศติดตามและประเมินผลตามแผนงาน โครงการกิจกรรมและกำหนดแนวทางจัดทำเครื่องมือนิเทศของเครือข่ายท่าตูม 3
 - 3.5.2 ควรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ตามแผนงานโครงการกิจกรรมของเครือข่ายท่าตูม 3 เช่น การนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมของกลุ่มอาชีพ
 - 3.5.3 ควรมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานการนิเทศติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการกิจกรรมของเครือข่ายท่าตูม 3
 - 3.5.4 ควรมีในการเผยแพร่ผลการนิเทศติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการกิจกรรมของเครือข่ายท่าตูม 3

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ ขอดศิริ (2547) ศึกษาเรื่องความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กลุ่มโรงเรียนดอยเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เจ้าหน้าที่และสมาชิกที่เป็นตัวแทนประชาชนในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการ กำหนดนโยบายการจัดการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกันเมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมของ ภาคีเครือข่าย 5 ด้าน อันได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์กร 3) ด้านการบังคับบัญชา 4) ด้านการประสานงาน และ 5) ด้านการควบคุม

2. แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน มีการสำรวจความต้องการของประชาชนในเรื่องข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือ และควรมีการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการด้านการศึกษาของประชาชนและกำหนดประเด็นสำคัญ ของการบริหารการศึกษา ทั้งนี้ เพราะมีการกำหนดแนวทางในการทำงาน การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ด้านการศึกษาในชุมชนหาวิธีการดำเนินงานทางการศึกษา กำหนดปัญหาด้านการศึกษาชุมชน วิเคราะห์ปัญหาของชุมชนในการพัฒนาวิเคราะห์ ความต้องการด้านการเรียนการสอนของเครือข่ายท่าตูม 3 การเรียนชุมชน สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวางแผนหาข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการวางแผนจัดทำหลักสูตรระหว่างท้องถิ่นกับสถานศึกษาและการให้ข้อเสนอแนะในการทำงานครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Koontz, & Donnell (2001, p.51) ที่กล่าวว่า การวางแผนเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การและการปฏิบัติเพื่อบรรลุผล

2.2 ด้านการจัดองค์กร การจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานต่าง ๆ และบุคลากรใน องค์กรโดยกำหนดภารกิจ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจนเพื่อให้การดำเนินงานตาม ภารกิจขององค์การบริหารลุ่มวิเทศประสงค์และ เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพราะการจัดองค์กรก็เพื่อให้โครงสร้างของกลุ่มคน และกลุ่มตำแหน่งงานต่าง ๆ ที่จะไปรองรับกับแผนงานที่กำหนดไว้ และเป็นโครงสร้างที่จัดขึ้น เพื่อประสานให้ทุกฝ่ายเข้าใจได้ดีช่วยลดความซ้ำซ้อน ผู้บริหารจึง จำเป็นต้องจัดองค์การให้มีลักษณะที่สมดุล เพื่อประโยชน์ขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Fayol, Henri (1946) ให้ ความเห็นว่า การจัดองค์การเป็นภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจำต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่าง ๆ และอำนาจหน้าที่ทั้งนี้เพื่อให้ เครื่องจักรสิ่งของและตัวคนอยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

2.3 ด้านการบังคับบัญชา มีการบริหารงานโดยวางแผนงานเครือข่ายทำตุ้ม 3 ล่วงหน้า และควรมีวิสัยทัศน์ที่ดี และกว้างไกลเกี่ยวกับงานเครือข่ายทำตุ้ม 3 และงานอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการบังคับบัญชา เป็นอำนาจและหน้าที่ที่ผู้ที่จะเป็น ผู้บังคับบัญชามีอำนาจอยู่ตามที่กฎหมายได้มอบมาให้มีทั้งคุณและโทษต่อผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชามีกฎหมายรองรับอย่างชัดเจน ผู้บังคับบัญชามีหลักการในการบังคับ บัญชาหรือหลักในการปกครอง ส่วนใครจะยึดอะไรเป็นหลักนั้น ย่อมเป็นหลักที่ดีที่เป็นไป ในเชิงบวก ไม่เช่นนั้นบรรดาผู้ปกครองหรือผู้บังคับบัญชาจะไม่เจริญเป็นใหญ่เป็นโตมีความก้าวหน้าเว้นเสียแต่ส่วนน้อยที่หลง ผิดหลงอำนาจ หรือใช้อำนาจไปในทางที่ผิดเป็นเหตุให้ความเจริญก้าวหน้าของตนเอง ต้องดับวูบลงในเวลาอันไม่สมควร ซึ่ง สอดคล้องกับทฤษฎีของ Gulick, & Urwick (1937) ให้ความเห็นว่าการบังคับบัญชาต้องมีการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ บุคลากรนับตั้งแต่การจัดหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและทักษะที่เหมาะสมกับงานเข้ามาทำงานการพัฒนา บุคลากรใน ระบบเพื่อเพิ่มสมรรถภาพการทำงานให้สูงขึ้นการดูแลควบคุมนิเทศงานการจ่าย ค่าตอบแทนรวมไปถึงการพิจารณาให้บุคลากร ออกจากระบบงานด้วย

2.4 ด้านการประสานงาน ช่วยเหลือประสานงานระหว่างหน่วยงานกับชุมชน และควรมี ประสานงาน การประชุมกับผู้นำชุมชน ทั้งนี้เพราะจัดให้ผู้ประสานงานทำ หน้าที่แทนผู้บริหาร ประสานงานภายในเครือข่ายทำตุ้ม 3 กับ การเรียนชุมชนประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับงานของเครือข่ายทำตุ้ม 3 ติดต่อขอความช่วยเหลือหน่วยงานอื่น ด้าน งบประมาณ ประสานงานการประชุมกับผู้นำชุมชน สอดส่องการปฏิบัติงานด้านการศึกษาให้คำปรึกษาเพื่อลดความขัดแย้ง ระหว่างหน่วยงานและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานซึ่ง สอดคล้องกับทฤษฎีของ จูดีมาการ์ณ พงศ์จันทร์ (2552) ให้ความเห็นว่าการประสานงานส่วนใหญ่ ได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือประสานงานระหว่างหน่วยงานกับชุมชน สนับสนุนกิจกรรม เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับชุมชนสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างครูเครือข่ายทำตุ้ม 3 การเรียนชุมชนกับชุมชนในพื้นที่แต่เกินครึ่งที่ไม่ได้จัดให้ มีผู้ประสานงานทำหน้าที่แทนผู้บริหาร และ ณัฐวุฒิ หลวงธิดา (2549) ให้ความเห็นว่าการเรียนชุมชนส่วนใหญ่ ไม่มีส่วนร่วมในการประสานกับ องค์กรอื่นนอกจากท้องถิ่น เพื่อให้การสนับสนุนการเรียน การสอนจัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเรียนรู้อาณาการ ประสานงานระหว่างชุมชนกับครูและหน่วยงานอื่น

2.5 ด้านการควบคุมมีการวางแผนการนิเทศติดตามและประเมินผล และควรมีส่วนร่วมในการวางแผน การนิเทศติดตามและประเมินผลตามแผนงานโครงการกิจกรรม และกำหนดแนวทางจัดทำเครื่องมือนิเทศของเครือข่าย ทำตุ้ม 3 ทั้งนี้เพราะกระบวนการวัดและแก้ไขการปฏิบัติงานของใต้บังคับบัญชาและเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแผน และการประเมินแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Koontz, & Donnell (2001, p.51) ให้ ความเห็นว่าการควบคุมเป็นการติดตาม และประเมินผล เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่ได้กำหนดไว้ว่ามีความ เบี่ยงเบนไป จากความคาดหวังมากน้อยเพียงใด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 เครือข่ายทำตุ้ม 3 ควรมีการจัดการศึกษาให้ตรง ตามความต้องการของประชาชนในชุมชน
 - 1.2 เครือข่ายทำตุ้ม 3 ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้เช่น ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับบุคคล
 - 1.3 เครือข่ายทำตุ้ม 3 ควรสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสร้าง ความร่วมมือระหว่างครูศูนย์การเรียนชุมชนกับชุมชน
- พื้นที่
- 1.4 เครือข่ายทำตุ้ม 3 ควรมีส่วนร่วมในการนำผลการ นิเทศติดตามและประเมินไปใช้เป็นแนวทางในการบริหาร การดำเนินงานด้านต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาเรื่องความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ในการจัดการศึกษาด้านวิชาการของ เครือข่ายท่าตุม 3
- 2.2 ควรศึกษาเรื่องความร่วมมือการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเครือข่ายท่าตุม 3
- 2.3 ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ของเครือข่ายท่าตุม 3

เอกสารอ้างอิง

- เฉลียว บุรีภักดิ์, และคณะ. (2545). **ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง**. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ณัฐวุฒิ หลวงธิดา. (2549). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งแดง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฐิติมาภรณ์ พงศ์จันทร์. (2552). **การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. (2550). **เทคนิคการบริหารการศึกษา**. ชัยภูมิ: สถาบันบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2542). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มุกดา อนุภานนท์. (2555). **การศึกษาพฤติกรรมตามหลักพรหมวิหารธรรม 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตาม การรับรู้ของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)**. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วสันต์ ขอดศิริ. (2547). **ความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กลุ่มโรงเรียนดอยเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิโรจน์ สารรัตน์, และอัญชลี สารรัตน์. (2545). **ปัจจัยทางการบริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสุทธิ์.
- วีรุธ มาฆะศิริภานนท์. (2545). **การพัฒนาวิสัยทัศน์ผู้นำ**. กรุงเทพฯ: ธีระป้อมวรรณกรรม.
- สมยงค์ แก้วสุพรรณ. (2552). **รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ยุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2545). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สันติภาพ ไกรกิจราษฎร์. (2550). **แนวทางการบริหารจัดการเครือข่ายการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง เชียงราย**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). **รายงานปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน**. กรุงเทพฯ: พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- _____. (2545). **แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษา. (2550). **รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสองของโรงเรียนวัดท่าทอง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. (2548). **แนวคิดการประเมินโครงการ**. เอกสารประกอบการสอน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2545). **วิธีวิทยาการวิจัย: เครื่องมือหรือวิธีคิด**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Fayol, Henri. (1949). **General and Industrial Management**. London: Sir Isaac Pitman & Sons.
- Gulick Luther, & Lindon Urwick. (1937). **Paper on the Science of Administration**. Clifton: Augustus M. Kelley.
- Koontz, H., & O'Donnell. (2001). **Essentials of management**. (3rd ed.). New Delhi: TATA.
- Senge, P. M. (1990). **The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization**. New York: Doubleday.